

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Płocku, V Wydział Gospodarczy oddalił powództwo W. M. skierowane przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. i obciążył powoda kosztami procesu w łącznej wysokości 617 złotych.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 8 lutego 2013 roku doszło do uszkodzenia w kolizji drogowej samochodu F. (...) użytkowanego przez K. S. i E. S.. Szkodę poszkodowany K. S. zgłosił do pozwanego ubezpieczyciela. Jednocześnie dnia 8 lutego 2013 roku poszkodowany zlecił powodowi naprawę samochodu. W dniu 11 lutego 2013 roku ubezpieczyciel przeprowadził oględziny uszkodzonego auta, a protokół dostarczył powodowi w dniu 19 lutego 2013 roku.

W tym samym dniu powód wysłał do ubezpieczyciela własną kalkulację naprawy w celu akceptacji, zamówił też części niezbędne do naprawy. W dniu 20 lutego 2013 roku ubezpieczyciel doręczył do warsztatu swoją własną kalkulację naprawy. W dniu 21 lutego 2013 roku warsztat odebrał części zamienne, a do naprawy przystąpiono po dwóch dniach – 23 lutego 2013 roku i trwała ona do dnia 1 marca 2013 roku. W dniu 2 marca 2013 roku wydano naprawiony samochód poszkodowanemu. Faktyczna naprawa pojazdu trwała 5 dni, przestój z powodu dni wolnych od pracy trwał 1 dzień, przestój z powodu oczekiwania

na oględziny ubezpieczyciela trwał 11 dni, a z powodu oczekiwania na części zamienne trwał 2 dni. W dniu 8 lutego 2013 roku sporządzona została umowa cesji wierzytelności między powodem jako cesjonariuszem a poszkodowanymi K. S. i E. S. jako cedentami na mocy, których poszkodowani mieli przelać na powoda wierzytelność przysługującą im wobec pozwanej z tytułu odszkodowania w ramach likwidacji szkody komunikacyjnej zaistniałej w dniu 8 lutego 2013 roku. Umowa cesji została podpisana tylko przez jedną ze stron - najprawdopodobniej przez cedenta i jest to wątpliwe ponieważ

na jednej z nich są nieopisane skreślenia dotyczące oznaczenia stron. Poszkodowani udzielili powodowi pełnomocnictwa do rozliczenia z ubezpieczycielem szkody w zakresie naprawy uszkodzonego pojazdu. W dniu 8 lutego 2013 roku poszkodowany złożył oświadczenie,

w którym wskazał, że samochód zastępczy jest mu potrzebny do prowadzenia działalności gospodarczej, a nie dysponuje innym wolnym pojazdem, z którego mógłby korzystać.

W dniu 8 lutego 2013 roku poszkodowany K. S. zawarł umowę użyczenia zgodnie, z którą autoryzowany Diler F. (...) przekazał mu do eksploatacji pojazd marki N. (...) na okres od dnia 8 lutego 2013 roku do dnia 22 lutego 2013 roku.

Ustalono, że użytkownik pokryje koszty eksploatacyjne w wysokości 100 złotych

za dobę, przy limicie 200 km na dobę. Umowę podpisał w imieniu powoda kierownik zakładu (...). W dniu 13 marca 2013 roku za naprawę uszkodzonego pojazdu powód wystawił poszkodowanemu fakturę VAT numer (...) na kwotę 18 674,74 złotych. Za wynajem samochodu zastępczego powód wystawił fakturę VAT numer (...)

na kwotę 1 968 złotych. W dniu 2 marca 2013 roku powód zwrócił się do pozwanej o wypłatę odszkodowania za naprawę samochodu i za wynajem auta zastępczego. W dniu 11 marca 2013 roku pozwana zapłaciła powodowi kwotę 9 199,15 złotych oraz w dniu 28 maja 2013 roku - kwotę 5 983,57 złotych. W dniu 27 maja 2013 roku pozwana odmówiła wypłaty dalszej części odszkodowania wskazując, że koszty naprawy samochodu oraz konieczność korzystania z samochodu zastępczego nie były wydatkami celowymi i ekonomicznie uzasadnionym. W ocenie pozwanej i uzasadniony był czas naprawy trwający cztery dni.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów prywatnych, które stanowią dowód złożenia oświadczenia określonej treści przez osobę na dokumencie podpisaną. Żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości złożonych dokumentów - poza umowami cesji z dnia 8 lutego 2013 roku oraz umową użyczenia samochodu. Sąd Rejonowy wskazał, że umowa użyczenia z dnia 8 lutego 2013 roku jest nieważna ponieważ w imieniu powoda podpisał ją kierownik zakładu

A. W., który nie był osobą uprawnioną do działania w imieniu

W. M.. Sąd nie uwzględnił też wniosków pełnomocnika powoda

o zakreślenie terminu do wykazania legitymacji procesowej przez złożenie podpisali umowy cesji, ponieważ powód miał dość czasu, bowiem co najmniej od momentu doręczenia mu odpisu sprzeciwu, kiedy to po raz pierwszy w sprzeciwie pozwany podniósł zarzut braku legitymacji procesowej powoda. Sąd wskazał, że zakreślenie terminu na dokonanie tego typu czynności byłoby poniekąd przyzwoleniem na tworzenie dokumentów na potrzeby konkretnego postępowania. Gdyby bowiem powód dysponował podpisaną umową niewątpliwie złożyłby ją już wcześniej, ponieważ profesjonalny pełnomocnik ma świadomość skutków niedopełnienia takiej czynności.

Sąd Rejonowy zważył, że czynnością prawną w postaci umowy cesji wierzytelności z dnia 8 lutego 2013 roku nie doszła do skutku umowa o wypożyczenie samochodu z dnia 8 lutego 2013 roku. Umowa ta jest nieważna w świetle art. 58 § 1 k.c.. Wskazano, że powód prowadzi działalność gospodarczą jako osoba fizyczna, a z informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że nie ustanowił żadnego pełnomocnictwa. Tymczasem z umowy cesji wierzytelności z dnia 8 lutego 2013 roku, które miały zostać zawarte pomiędzy powodem a poszkodowanymi K. S. i E. S. zostały podpisane tylko przez jedną ze stron - najprawdopodobniej przez cedent. Przy czym nie jest to niewątpliwie ponieważ na jednej z nich są nieopisane skreślenia dotyczące oznaczenia stron. Także druga umowa - umowa użyczenia samochodu podpisana została w imieniu powoda przez kierownika zakładu (...), który nie było osobą upoważnioną do działania w imieniu powoda. Reasumując Sąd pierwszej instancji stwierdził, że umowa cesji wierzytelności nie została zawarta ponieważ nie została podpisana przez oboje poszkodowanych. W konsekwencji powód nie ma legitymacji procesowej do występowania w niniejszym postępowaniu przeciwko pozwanemu

z roszczeniem z tytułu odszkodowania za najem samochodu zastępczego. Takie roszczenie do ubezpieczyciela nadal mają poszkodowani E. S. i K. S., którzy nie przenieśli swojego prawa skutecznie na powoda. Legitymacja procesowa stanowi przesłankę materialnoprawną, co do której Sąd dokonuje oceny w zakresie jej istnienia

w chwili orzekania co do istoty sprawy. Brak legitymacji procesowej zarówno czynnej, jak i biernej prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Powód nie wykazał swojej legitymacji procesowej w chwili orzekania przez Sąd co spowodowało, że jego powództwo zostało oddalone. W takiej sytuacji Sąd Rejonowy uznał za zbędne odnoszenie się do kwestii najmu samochodu zastępczego, jego celowości i ekonomicznego uzasadnienia, tym bardziej, że umowa jest nieważna ponieważ nie została podpisana przez osoby umocowane do działania w imieniu pozwanej. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., obciążając nimi powoda jako stronę przegrującą niniejszy proces w całości.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, w której wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

a. naruszenie przepisów postępowania:

- art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niezawarcie w uzasadnieniu wyroku wskazania podstawy faktycznej, wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa, dowodów, na których się Sąd oparł rozstrzygając, że po stronie powodowej brak jest czynnej legitymacji procesowej do wystąpienia z przedmiotowych powództwa;

- art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez niezawarcie w uzasadnieniu wyroku wskazania podstawy faktycznej i wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa, dowodów, na których się Sąd oparł rozstrzygając, że umowa o wypożyczenie samochodu zastępczego jest nieważna;

- art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa rozstrzygnięcia w zakresie dotyczącym żądania kwoty

157,79 złotych tytułem odsetek od nieterminowego uiszczenia należności wynikającej z faktury VAT (...) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty;

- art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie przesłanek błędnego zastosowania

lub niezastosowania w danych okolicznościach faktycznych odpowiednich przepisów prawa to jest art. 58 § 1 k.c. i art. 73 § 1 k.c. lub art. 99 § 1 k.c. oraz art. 93 k.c..

- art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny materiału dowodowego z pominięciem istotnych jego części;

- art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez uniemożliwienie powodowi złożenia dowodu na uzasadnienie swojego wniosku w postaci podpisanej umowy cesji;

- art. 230 k.p.c. polegającego na pominięciu okoliczności, że fakt zawarcia umowy najmu samochodu zastępczego został przyznany w sposób konkludentny wobec niezakwestionowania przez pozwanego tego faktu;

- art. 233 § 1 i § 2 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczą wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegające na pełnym pominięciu dla oceny posiadania przez powoda legitymacji procesowej faktu, że przedmiotowa umowa cesji oraz najmu samochodu zastępczego zostały skutecznie zawarte, a w konsekwencji na błędnym przyjęciu, że po stronie powoda brak było legitymacji procesowej czynnej;

b. naruszenie prawa materialnego:

- art. 58 § 1 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuzasadnionym uznaniu zawartych umów cesji i najmu za czynności prawne sprzeczne z ustawą albo mającą na celu obejście ustawy ale przez to nieważne;

- art. 73 § 1 k.c. przez nieprawidłowe przyjęcie, że ustawa zastrzega dla zawarcia umów cesji i najmu pojazdu formy pisemnej i uznaniu, że czynność dokonana bez zachowania tej formy jest nieważna podczas, gdy ustawa nie przewiduje rygору nieważności w przypadku ustnego zawarcia umów;

- art. 99 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, że ustawa zastrzega dla skutecznego zawarcia umowy najmu pojazdu szczególnej formy pełnomocnictwa podczas gdy, do dokonania tej czynności prawnej nie jest potrzebna forma pisemna;

- art. 97 k.c. przez jego niezastosowanie co skutkowało błędnym uznaniem, że kierownik zakładu powoda, jako osoba czynna w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności nie był osobą umocowaną do dokonywania czynności prawnych np.: zawierania umów, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa;

- art. 509 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, że powód nie wykazał we właściwy sposób legitymacji czynnej w procesie, gdy tymczasem z całości materiału dowodowego wynika istnienie legitymacji czynnej po stronie powoda.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że uznanie przez Sąd Rejonowy, że powoda nie łączyła z poszkodowanymi ani umowa cesji, ani umowa najmu samochodu zastępczego bez wskazania jaki był charakter stosunków pomiędzy tymi stronami nie jest wszechstronnym rozważeniem całokształtu zebranego w

sprawie materiału dowodowego. Ustalenia te nie mogą się odbyć bez dokładnego zbadania jaka była w rzeczywistości wola umawiających się stron. Sąd pierwszej instancji dokonał oceny zebranego materiału dowodowego zbyt jednostronnie, opierając się tylko na tezie zawartej w sprzeciwie od nakazu zapłaty o braku legitymacji procesowej po stronie powoda, tylko dlatego, że na swoim egzemplarzu umowy powód nie złożył podpisu. Zawarcie umowy cesji co do zasady dla swojej ważności

nie wymaga zachowania szczególnej formy. Jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony. Mamy tutaj

do czynienia ze „stwierdzeniem” przelewu wierzytelności a nie dotyczy to przelewu w formie pisemnej. Czym innym jest dokonanie czynności prawnej w formie pisemnej, a czym innym stwierdzenie pismem, że określona czynność została dokonana. Oznacza to, że umowa przelewu zawarta w formie ustnej będzie także ważna. O skutecznym zawarciu przedmiotowej umowy cesji pomiędzy poszkodowanymi a powodem świadczą: wytoczenie przez powoda powództwa w oparciu przedmiotową umowę, wykonanie zobowiązań wynikających z naprawy samochodu i wystawienie faktury VAT, nie kwestionowanie przez pozwaną prawa powoda do odbioru odszkodowania, wypłacenie mu bez zastrzeżeń niespornej kwoty odszkodowania. Działania te wskazują, że pozwana przyjęła odpowiedzialność za przedmiotową szkodę. Ponadto wskazano, że zatrudnienie osoby na stanowisku kierownika zakładu, z którym wiąże się zawieranie różnego rodzaju umów z poszkodowanymi w procesie likwidacji szkody komunikacyjnej jest równoznaczny z udzieleniem mu przez pracodawcę stałego pełnomocnictwa do dokonywania tych czynności. Przewidziane w art. 97 k.c. domniemanie pełnomocnictwa ma zastosowanie do osób działających w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności. Tego pełnomocnictwa można udzielić również w sposób dorozumiany. Okoliczności sprawy wykluczały wszelkie wątpliwości co do umocowania kierownika zakładu do zawierania umów ze skutkiem

dla przedsiębiorstwa. Zachowanie poszkodowanych jako strony przedmiotowych umów również świadczy, że działali oni w uzasadnionym przekonaniu, że zawierając umowy jest osobą umocowaną do takich działań. Wskazano, że w realiach niniejszej sprawy nie powinno być wątpliwości, że strony zawarły umowę najmu pojazdu zastępczego. Zawiera ona bowiem wszystkie istotne postanowienia umowne właściwe dla umowy najmu. Nie powinien budzić wątpliwości czas na jaki ta umowa została zawarta. Poszkodowani zgłaszający do pozwanej majątkową szkodę komunikacyjną związaną z uszkodzeniem należącego do nich pojazdu mieli prawo do wynajęcia pojazdu zastępczego i do wstąpienia do zakładu ubezpieczeń

z roszczeniem o zwrot poniesionych z tego tytułu kosztów. Podkreślono, że roszczenie to nie ma charakteru samoistnego, ale pozostaje w związku przyczynowo - skutkowym ze szkodą majątkową powstałą w pojeździe mechanicznym poszkodowanych. Sąd Rejonowy nie przeprowadził wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego

w oparciu o zasadę swobodnej oceny dowodów i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału. Ocena ta polega na bezstronnej ocenie wyników postępowania dowodowego i ich prawidłowej interpretacji przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. W pojęciu wszechstronnego rozważenia zebranego materiału mieści się nie tylko uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzanych w postępowaniu, ale także okoliczności temu towarzyszących, które mają znaczenie z punktu widzenia wiarygodności dowodów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest niezasadna i jako taka podlega oddaleniu w całości.

Argumenty podniesione przez apelującego w złożonym środku odwoławczym są niezasadne i jako takie nie mogą skutkować zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w przedmiotowej sprawie, dokonał prawidłowej analizy i oceny zebranych i przeprowadzonych dowodów.

Jego rozumowaniu nie można przedstawić zarzutów natury merytorycznej czy logicznej. Swoje stanowisko Sąd pierwszej instancji szczegółowo i gruntownie uzasadnił

w sporządzonym pisemnym uzasadnieniu orzeczenia. Treści uzasadnienia nie można postawić zarzutu naruszenia art. 328 k.p.c.. Uzasadnienie zostało tak sformułowane i sporządzone, że zawiera wszystkie niezbędne elementy, co pozwala na merytoryczną kontrolę wydanego rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy.

Jako najdalej idący należy uznać zarzut powoda dotyczący błędnego uznania przez Sąd Rejonowy, iż w przedmiotowym procesie nie ma on legitymacji procesowej czynnej. Zarzut ten jest nieskuteczny. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż W. M.

nie wykazał, iż może być w przedmiotowym procesie powodem. Swoje roszczenie powód opiera na dwóch umowach cesji zawartych z poszkodowanymi w wypadku komunikacyjnym – E. S. i K. S.. Spornym w przedmiotowej sprawie jest, iż umowy cesji 8 lutego 2013 roku nie zostały podpisane przez wszystkich uczestników tej czynności. Na obu umowach – k. 16 i k. 17 - został naniesione nieczytelny podpisy tylko jednego z uczestników tej czynności i została naniesiona jedynie pieczęć przedsiębiorstwa powoda. Oznacza to, iż na podstawie przedłożonych umów cesji wiarygodności nie można stwierdzić, iż do umowy przedmiotowej cesji w ogóle doszło. Należy zgodzić się ze stroną powodową, iż w niniejszej sprawie przysługiwało jej prawo wykazanie, że umowa cesji została zawarta za pomocą innych dostępnych i stosownych środków dowodowych.

Jednakże strona powodowa w tym zakresie nie podjęła żadnej inicjatywy dowodowej i w przedmiotowej sprawie nie był przeprowadzany żaden osobowy środek dowodowy.

A zatem należy stwierdzić, iż W. M. rzeczywiście nie wykazał, iż w przedmiotowym procesie przysługuje mu prawo występowania w tym charakterze powodowej. Przedłożone dokumenty nie wykazały jego legitymacji procesowej czynnej, a innych dowodów na tę okoliczność strona powodowa nie przedstawiła.

Już sam fakt braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powoda czyni jego powództwo bezpodstawnym i skutkuje jego oddaleniem. Tak więc rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Płocku należy uznać za zasadne i mające oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Strona powodowa w apelacji podniosła jeszcze inne zarzuty, które miały dotyczyć uchybień i błędów popełnionych przez Sąd Rejonowy przy rozpoznawaniu przedmiotowej sprawy. I zarzuty te, i argumenty należy uznać za bezpodstawne. Rzeczywiście należy zgodzić się ze stroną pozwaną, iż budzi wątpliwości fakt czy strony zawarły umowę najmu. Nie dotyczy to pełnomocnictwa dla kierownika zakładu do zawarcia umowy najmu. W tym wypadku Sąd podziela stanowisko prezentowane przez apelujących, że z treść art. 97 k.p.c. dawała mu prawo do zawarcia umowy najmu bezpośrednio ze skutkiem dla jego pracodawcy. Natomiast wątpliwości budzi inna okoliczność całkowicie pominięta przez stronę powodową. A mianowicie fakt, iż w umowie z dnia 8 lutego 2013 roku strony nie odnosiły się do czynszu - jako istotnego elementu tej umowy, ale określiły, iż poszkodowani będą płacić na rzecz powoda W. M. opłatę eksploatacyjną w kwocie 100 złotych netto za dobę. Sam fakt takiego sformułowania umowy budzi wątpliwości czy łącząca strony umowa jest umową najmu czy jest umową użyczenia.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem strony powodowej, iż wniosek, że strony zawarły umowę najmu można wywieść z faktu, że żadna ze stron faktu tego nie kwestionowała, a sam najem został zawarty przez czynności konkludentne. Apelujący pozostaje w błędzie, ponieważ powódka już w sprzeciwie od nakazu zapłaty zakwestionowała fakt, iż strony łączyła umowa najmu. W takiej sytuacji nie można uznać, że za zgodą obu stron i na podstawie faktów i czynności przez nie dokonywanych została zawarta umowa i jest ona umową najmu.

Nie można zgodzić się z apelującym, iż w przedmiotowym procesie powód został pozbawiony prawa do obrony swoich praw poprzez działanie Sądu Rejonowego, polegające na nieudzieleniu mu terminu do złożenia dokumentu cesji. Działania Sądu Rejonowego w tym przypadku były ze wszech miar prawidłowe. To obowiązkiem strony powodowej jest przedstawienie twierdzeń i dowodów wykazujących jej stanowisko w procesie i przede wszystkim wykazujących jej legitymację procesową. Zarzut braku legitymacji procesowej został podniesiony skutecznie i po raz pierwszy już w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Od tego momentu i w tym momencie strona powodowa dowiedziała się o stawianych zarzutach i mogła – a nawet powinna - przedstawić dowody i kontrargumenty na ich odparcie. Takich czynności

strona powodowa nie podjęła do czasu zamknięcia rozpraw. Późniejsze działania - w ocenie Sądu - należy uznać za spóźnione. Obowiązkiem powoda było wykazanie swojej legitymacji procesowej bezpośrednio w odpowiedzi na sprzeciw strony pozwanej. Niedopuszczalne było zwlekanie ze złożeniem tego wniosku dowodowego i oczekiwanie, że Sąd Rejonowy otworzy zamkniętą już rozprawę. Taki wniosek słusznie Sąd Rejonowy uznał za spóźniony. To na powodzie spoczywał ciężar dowodu wykazania i udowodnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, a czasokres ten ustawodawca określił w treści art. 217 § 1 k.p.c.. Terminem końcowym na złożenie wniosków był czas do zamknięcia rozprawy.

Mając powyższe na uwadze i uznając apelację za oczywiście bezzasadną Sąd Okręgowy – na podstawie art. 385 k.p.c. – oddalił apelację. O kosztach procesu

Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. i § 3 w zw. z § 12 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Marzena Eichstaedt Iwona Godlewska Marzena Rudnik - Niewrzał